

Opdrætterportræt

”Kanel, Cinnamon, Zimt, Canelle, Kinnámómon”

Et portræt af DK Felixissimus’- med fokus på cinnamon avl

Som overskriften siger, skal dette være et lille portræt af såvel farven cinnamon som DK Felixissimus.

Men hvordan skal man gribe det an?

Som opdrætter af en forholdsvis lille race og så endda en meget lidt udbredt farve/”fejlfarve” er det jo vigtigt at få det hele med, og jeg skal jo helst heller ikke kede læseren til døde.

Nu sidder jeg altså her og skal prøve at lave et indlæg til DSO bladet. Jeg er gået i tænketank og bestemte mig for at starte med lidt generel historie om, hvordan farven blev godkendt. Så ved I, der læser det, da i hvert fald, hvad det dér cinnamon er for en størrelse.

Det næste trin er: Hvad får et menneske til at rode sig ud i alt det bøvl med at opdrætte i en farve, der er så lidt udbredt?

Her må en præsentation af mit opdræt nok være det, der kan fortælle bedst. Så kan jeg få puttet en præsentation ind af mine egne dejlige katte - de smukke katte, der ligger til grund for, at mit opdræt overhovedet er et opdræt.

Maria Falkena Rohne med Sprengel Melk

Jeg kan få de opdrættere med, som har været uvurderlige og hjulpet mig i gang, de opdrættere jeg samarbejder med og måske få nogle flere gjort interesseret i at samarbejde om cinnamonfarven i orientaler- og siameseropdrættet.

Det sidste afsnit!! Ja, her vover jeg at skrive om mine fremtidsplaner, for dem har vi jo alle sammen. Man kan jo aldrig vide om visionerne holder, men se fremad skal vi jo alle. Jeg håber, I vil læse om denne dejlige farve hos vores skønne katte med interesse.

Lidt historie

Farven ”cinnamon” bliver stadig betragtet som ny blandt siameseren/orientaleren. Cinnamon faktoren opstod ved at krydse racen med sorrel abyssinier. Det var allerede tilbage i 1960, at Maureen Silson (katteri ”Southview”) lavede denne parring i England og fire år senere i 1964 hos Maria Falkena Falkena-Roehrle (katteri ”van Mariendaal”) i Holland. Den overordnede ”gamle” ide om, at cinnamonogenet er kommet ind i orientaleren fra abyssinieren, holder ikke. Genet ”gennemstrømmer” kun fra abyssinierne til orientalere. Farven sorrel opstod i det 19. århundrede fra en ukendt kat til abyssinieropdrættet og blev først mange år senere aner-

kendt i abyssinieravlen. Desværre ved man ikke helt, hvilken type denne ”ukendte” kat var, der tilførte den smukke farve.

Maria Falkena var en kapacitet inden for opdræt af små vildkatte. Hendes hunkat, der grundlagde hendes orientaleravl, var en ”sudansk ørkenkat” (Felis silvestris rubida). Det tog mange år, før disse smukke katte blev anerkendt af avlsorganisationerne, men i 1980 blev cinnamon orientalerne godkendt i Holland, og den første registrerede cinnamon ”Sprengel Melk” blev født hos Maria Falkena-Röhrle i 1980. I 1982 blev fawn orientaleren godkendt, og siameseren fulgte med.

Entenere's Sushi OSH c 03 og Entenere's Viva SIA o holder styr på tropperne

Entenere's Sushi OSH c 03 og Felixssimus Belle Star SIA o

I 70'erne og 80'erne var der kun en lille gruppe opdrættere i verden, der ønskede at bevare disse farver. De fleste cinnamonopdrættere opgav og vendte tilbage til de klassiske farver og mønstre. Grunden var nok manglende interesse blandt opdrættere, og en indsnævret genpulje, der besværliggjorde avlsarbejdet. Cinnamon og fawn opnåede ikke helt den store popularitet på det tidspunkt.

Jeg syntes, det er lidt ærgerligt, hvis denne smukke farve ikke bliver bevaret, så derfor har jeg valgt i DK Felixssimus' opdræt at fokusere netop på cinnamon.

Heldigvis, har der igen været en opadgående interesse for cinnamon og fawn, der måske kan "erobre" flere og flere katteelskeres hjerter.

FIFe var længere om at godkende disse katte, så først i 1991 blev cinnamon/fawn orientaler godkendt, mens cinnamonmaskede og fawnmaskede måtte vente helt frem til 2004 med godkendelse i FIFe. Trods denne godkendelse oplevede jeg så sent som 2008, ganske enkelt på grund af manglende viden fra den etablerede katteverden, at måtte slås med Jyrak om godkendelse af mine cinnamonmaskede katte på udstilling.

Og sådan startede mit opdræt

I 2002 døde min 17 år gamle hunkat Finale, halvt siameser/halvt huskat. Vi havde i mange år opdrættet Sibe-

rian Husky og kørt slædehundeløb professionelt, men på det tidspunkt havde jeg lukket mit opdræt af Siberian Husky ned pga. min mands kræftsygdom.

Vi havde besluttet, at vi ikke skulle have så meget om ørerne mere.....

Men men, da Finale døde, savnede jeg simpelthen en "talende" kat, trods det jeg stadig havde vores norske skovkat, huskatten og en enkelt hund.

Jeg har igennem alle årene altid haft kat. Vores interesse for racekatte startede med, at vores datter fik lov at overtage to dejlige persere fra Møllehuset/Sonja Kristensen i Frederikshavn til udstilling og hygge. Vi startede med at udstille Balou, en dejlig

rød/hvid perserhan. Jeg vil lige indskyde her, at der er en verden til forskel på at have fertile persere og fertile orientaler. Lille søde Beauty kom aldrig med på udstilling, da hun havde halefejl, men det gjorde hende jo ikke mindre dejlig. Vi boede på det tidspunkt på landet, og huskatter havde vi selvfølgelig også. Finale var den af disse, der levede længst. Efter perserne måtte sige farvel til livet, kom de to Norske skovkatte Eddie (som faktisk blev hentet i Norge) og tykke Louis. Og sidst vores datters maine coon.

Tilbage til starten af Felixssimus' opdræt. Med Finales død blev vi (læs jeg) enige om, at vi måtte have en orientaler, ikke siameser, men sort som Finale. Vi var rundt og kigge flere steder, men der var ingen sorte killinger i Danmark. I øvrigt ville jeg selv bestemme, om den racekat jeg købte, skulle bruges til udstilling/avl, hvis den havde potentiale til det. Jeg fik pludselig en besked fra Sverige, at den sorte hunkilling, jeg i første omgang ikke kunne få, alligevel var ledig. Så af sted til "S*Zeldtrix" og hente lille bitte Arwen.

Det var kærlighed ved første blik. En lille bitte flagermus på bare 1000 gram, løb rundt og charmerede sig ind bl.a. ved at stjæle pålægget af det smørrebrød vi blev budt, dyppede poterne i mælken i kaffen etc. - vi var bare solgt.

Arwen kom på udstilling og Arwen klarede sig ret godt. Desværre gik hendes første parring/fødsel i vasken, og hun blev så kastrat.

Det var jeg lidt ked af, da hendes afstamning med engelske "Moralyn Itzyoo", var én af grundene til, at jeg gerne ville have hende i mit avlsprogram.

Familiehygge

Tenere's Titty Twister

Drømmen om opdræt havde jeg stadig, og jeg havde nu set de mange forskellige farver på udstillinger, og var faldet for havanaen. Igen skulle jeg lede, og det var stadig svært at blive "godkendt" i Danmark til køb af en fertil hunkilling. Jeg kom i kontakt med en hollandsk opdrætter på en udstilling, og hendes veninde havde en kat, der ventede et kuld. Da jeg fik mailen om, at der var født en havana hunkilling, ringede jeg straks til "NL*Fearbhail".

Maiike grinte og sagde, at killingen knap nok var tør endnu, men at den var min, hvis jeg var interesseret, så

denne gang gik turen til Amsterdam. Jeg skulle jo lige se Jeevals far også, og her i "Fearbhails" hankattehus, sad den smukkeste hankat. Han var virkelig en rigtig fin cinnamon kat - jeg var solgt. Det morsomme ved at hente Jeeval i Holland var, at hendes linier kunne føres tilbage til det danske opdræt "Smukke Siam". Også den berømte Shantoga Risky Bussiness lå bag, han findes i rigtig mange cinnamon afstamninger.

Jeg havde faktisk et par år forinden været tæt på at hente en bicolour orientaler i Holland, men de var på

Unchat Du Soleil Noir

det tidspunkt ikke godkendte i Fife, og da jeg gerne ville udstille/opdrætte, måtte jeg hellere holde mig til det sikre. Drømmen levede videre, og jeg ærgrer mig da stadig over ikke, at jeg ikke tog en, den første bicolour i Danmark, med hjem. Især når man ser den popularitet, de fik. Især med Hildur Sigmarsdóttirs "Skjaldbreid", flotte bicolour fra Island, der var de første på udstillinger i Danmark.

Jeg var nu begyndt på det tidspunkt at kigge se-

riøst efter cinnamon og gerne bicolour. De var der jo et eller andet sted. Jeg vidste ikke på det tidspunkt, at der faktisk var cinnamon i Danmark bl.a. "Felis Grata" og "Thurah".

Jeg kendte jo Klaus Butz opdrætter "En Tenere's" i Frankfurt, og han havde i mange år opdrættet katte i cinnamon. Klaus er en af de opdrættere, der gennem sit opdræt har arbejdet på at bevare cinnamon i avlen. At han så også var begyndt at arbejde bicolour ind i sit opdræt, var jo bare endnu et plus. Jeg er så glad for, at det bekendtskab har udviklet sig til et varmt venskab gennem årene, uden Klaus havde jeg ikke holdt ud.

Shantoga Risky Bussiness

I 2005 havde Klaus et kuld på 4 killinger, 2 cinnamon Seychellois, og 2 lilla/hvid bicolour orientaler. Jeg var ikke klar til en hankat, så valget blev en lille lilla/hvid (bicolour) orientaler, "En Tenere's Sushi". Sushis far "En Tenere's Titty Twister" var i England blevet showstjerne.

Denne dejlige dreng er Chokolade/Hvid er så vidt jeg ved den første bicolour i Storbritanien, der har titlerne: Europa Champion og Distinguished Show Merit Oriental Bicolour i UK. Hans aner er bl.a. Unchat Du Soleil Noir, og El Shakian Rais gør jo ikke afstamningen mindre spændende. Med Sushi fik jeg muligheden for, at hun bar cinnamon samtidig med, at jeg nu havde bicolour med en super afstamning.

Planen var, at hun skulle parres med en cinnamon hankat. Den fandt jeg hos DK Nyx, han var godt nok langhåret, men det kunne jo være spændende med cinnamon bicolour, også selvom den var langhåret. Desværre gik det også galt denne gang. Sushi

El Shaklan Rais

fik livmoderbetændelse og måtte også steriliseres. Endnu en gang var gode linier gået tabt. Man kan godt sige, at min start som opdrætter ikke helt gik efter planen, men samarbejdet med Sanne "DK Nyx" om cinnamon var nu blevet etableret.

Jeg besluttede nu at parre min Havana NL*Fearbhails Jeeval og fandt frem til, at Dorthe Kaae "Bellamis" havde en dejlig, smuk siameserhankat. Dette ville være total udparring, og for at "fortynde" cinnamon generne besluttede jeg at lave denne parring. Måske der kunne komme en smuk, cinnamonbærer ud af den parring. Så af sted til Ålborg og Jeeval blev parret med IC Felitan Texas Ranger. Det kom der 4 dejlige killinger ud af. Alle brunmaskede. Men jeg håbede på, at DK CH Felixissimus' Li-li Li, som jeg valgte at

En Tenere's Taqi Khan

beholde ville bære cinnamon. Samtidig ringede Klaus til mig, at han altså havde en cinnamonmasket siameser, hvis jeg var interesseret. Ja, og så havde han altså også lige en lille cinnamon bicolour hankat. Den skulle egentlig videre som avlskat, men den kunne godt lige være her lidt. Nu så det ud til, at det endelig skulle lykkes, og jeg hentede de to misser.

Desværre havde Klaus været meget syg og ikke helt haft den fornødne tid til socialisering af killingerne. Den lille bicolour, en måned yngre end siameseren, var så bange, så bange, men jeg tog begge med hjem. Jeg tænkte, at den nok skulle komme sig, men nej, den var og blev angst, så jeg bestemte, at den aldrig skulle videre. Så både "En Tenere's Taqi" Khan og "En Tenere's Viva" blev boende. Igen havde jeg fået linierne fra Unchat Du Soleil Noir og El Shaklan Rais bevaret, endda krydret med Shantoga Risky Bussiness.

Desværre var de lidt for glade for hinanden, så resultatet blev 3 små cinnamon/fawn babyer. Viva var kun 8 mdr. gammel. Ikke noget jeg var stolt af, men det er nok ikke det første sted, en sådan parring er sket. Det var jo en halvsøskendeparring, og min erfaring fra hundeopdræt var, at indavl **ALDRIG** er godt. Men her var tale om at bevare en genpulje, og jeg ville jo på den måde alligevel bevare Taqi's linier. Taqi blev hurtigt kastreret, så den linie var lukket. Killingerne så faktisk rigtig fine ud, så jeg besluttede, at med gode udparringer, kunne jeg med god samvittighed beholde dem i avlen. Begge hankillin-

ger voksede op og blev far til et par kuld. Salvador Dali beholdt jeg selv, og brugte ham på NL*Fearbhails Jeeval og DK CH Felixissimus' Li-li Li. Nu var det spændende, om de to bar cinnamon.

Li-li Li nedkom med 4 babyer, 2 cinnamon, 1 cinnamonmasket, og en ebony killing, og det var dejligt at vide, at cinnamongenerne var blevet bevaret.

De to af disse er solgt til gode katterier; Felixissimus' Emily Howard Warner, bor nu hos Mette "DK Petheaven" og Felixissimus' Howard Hughes bor i Finland.

Den lille ebony killing var der ingen, der viste interesse for, så Felixissimus' Bessie Coleman blev her.

Jeeval nedkom med 4 babyer en må-

Det første cinnamon kuld efter En Tenere's Taqi Khan & En Tenere's Viva

ned senere, 2 havanaer, 1 cinnamon og 1 cinnamonmasket. De to havanaer blev kælekatte, cinnamon hunkatten Felixissimus' Lillian Schmidt kom til Finland sammen med Howard.

Der var ikke rigtig nogen interesse for den lille cinnamonmaskede Felixissimus' Belle Star.

Egentlig var jeg lidt træt af, at de to killinger ikke fandt nye hjem. Men de måtte jo begge blive. Bessie er jo en pæn kat, men sort og ikke cinnamon. Belle var godt nok cinnamon, men en lille tyk prop, som jeg slet ikke syntes var god nok.

Da de nu begge var her, kunne vi jo prøve at udstille, og jeg regnede da med, at Bessie nok skulle klare sig godt på udstilling, for hun er en pæn kat. Men der var næsten hver gang hård konkurrence, så hun fik ex 2, ex 2 osv., men på udstillingen i Grindsted i maj 2009, fik hun sit 3. CAC og

titlen Champion.

Nu når jeg gerne vil reklamere både for mit opdræt og cinnamon, ja så kunne jeg jo godt tage den lille tyksak Belle med. Til min store overraskelse blev hun Best in Show på sin første udstilling, og i Grindsted i maj 2009, fik hun også sit 3. CAC og titlen Champion. Jeg var da lidt stolt, for CH DK Felixissimus' Belle Star var den første cinnamonmaskede siameser, endda dansk opdrættet, der opnåede titlen.

Men som vi alle ved, kan vi ikke, hvor gerne vi end vil, beholde alle de søde killinger, der "strander". Bessie lever i dag et super liv som kastrat sammen med Charlie (siameser). Min søde skat, Belle Star, er flyttet til Haderslev, og elsker sin nye far meget, meget højt - heldigvis gensidigt.

Fremtiden

Hvad vil der ske i fremtiden med cinnamon? Tja, det er svært at spå om, men heldigvis har der været en opadgående interesse for cinnamon og fawn, rundt omkring i verden.

Det kan måske være, at vi – altså opdrættere der vil bevare cinnamon - kan "erobre" flere og flere katteelskeres hjerter.

Fra Felixissimus' er som nævnt tidli-

Taqi Khan og Frida

gere to cinnamon killinger blev solgt til Finland, og begge er brugt videre i avlen, også med udparringer.

Seks cinnamon/fawn blev i Danmark, hvoraf de tre foreløbig (Felixissimus, Lancarrow og Petheaven) er brugt i avl, også med udparringer. Så generne bliver fortyndet, men bevaret.

Måske kan vi få nogle af "de gamle" Cinnamon opdrættere til at komme på banen igen, om ikke andet så med erfaringen. Jeg vil også sige tak til de "nye" opdrættere, der er blevet fanget af interessen for at opdrætte og bevare den smukke farve. Det vil betyde, at der kommer mere potentielt

Lilli's første kuld

avlsmateriale ind i racen.

Vi har indgået samarbejde med et par udenlandske opdrættere og venter spændt på, at vores næste generation af nye linjer flytter ind.

Det er lidt ærgerligt, hvis cinnamon ikke bliver bevaret. Få opdrættere har gjort et kæmpe stykke arbejde, for at vi stadig har farven cinnamon i vores race, og de har arbejdet seriøst og med kærlighed til kattene. Det vil jeg meget gerne være med til at føre videre, og hellere i bredt samarbejde end ingen samarbejde med andre opdrættere. Desværre er der ofte hård konkurrence i katteverdenen, der somme tider blokerer for konstruktivt samarbejde og bringer det værste frem i mennesket.

Det sidste nye er et samarbejde om

at opdrætte sølv, men det er jo, som I alle ved, et ømtåleligt punkt. Vi skal alle have lov til at have vores holdninger, men ja, jeg er en af dem, der

Catyoulater Sun Wukong, og Chih Nu

stemmer for, at det bliver tilladt for alle de orientalske katte.

Baggrunden for mit synspunkt er, at man på den måde udvider genpuljen, så vores forholdsvis lille race forhåbentlig kan komme ud over indavlsproblemer, eller i hvert fald gøre alt, hvad vi kan i den retning.

Vi må jo se i øjnene, at der er sygdomme som er racespecifikke. Ikke alt er indavl, men det fremmer ikke sundheden at blive ved at have den samme indskrænkede genpulje. Heldigvis er de fleste opdrættere opmærksomme på det, men det kunne blive lidt bedre.

Jeg vil håbe, det kan lade sig gøre på

Salvadore Dahl

Felixissimus's Li-li Li og Howard Hughes

en eller anden måde at få sølvdelen med i avlsprogrammet, så alle kan være tilfredse.

Vi må satse på, at DNA laboratorierne snart officielt får godkendt og udsendt den test, der allerede er udviklet hos UC Davies. Dette vil betyde at sølvgenet ubetinget kan spores, som det kan med farvegenerne, sygdomsgenerne osv. For med sådan en test vil der ikke være noget problem, set fra min vinkel og synspunkt.

Et lille svab af hver killing, der har avlspotentiale, kan på den måde te-

stes for, hvilken nøjagtig gen sammensætning, lige nøjagtig den kat har. Så vil vi være sikre på, hvad det er, vi arbejder med som opdrættere. Mest af alt, at vi kan vælge som vi vil, og der vil ingen tvivl være.

Min afslutning vil være, at jeg glæder mig til at arbejde videre med cinnamon/bicolour og møde jer på udstillinger.

Især vil jeg glæde mig til at komme på udstilling med vores lille cinnamon makreltabby killing i fremtiden, når han bliver klar.

Tak til Jane Thurah, Sanne Frimand og KK. Jong, for at det lykkedes med sådan en størrelse. I skrivende stund er han "CatYouLater Sun Wukong" fem måneder gammel ☺ og verden kan bare komme an.

Birthe Ingemann Sørensen
www.felixissimus.dk

Specialopdræt af Orientalere og Siamesere med fokus på cinnamon/bicolour

CH Felixissimus' Belle Star